

Datum

4 OKT. 2000

Nummer

AWU/2000.12643 I

Onderwerp

Beschikking Stichting Duurzame Energieproductie Pluimveehouderij (DEP).

AFSCHRIFT

DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT;

Beschikkende op een aanvraag ingediend door de Stichting Duurzame Energieproductie Pluimveehouderij (DEP) te Nuenen voor een vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) voor het lozen van afvalwater, alsmede voor een vergunning ingevolge de Wet op de waterhuishouding (Wwh) ten behoeve van een inrichting voor het opwekken van energie door thermische conversie van stapelbare pluimveemest, gelegen aan de Middenweg te Moerdijk.

Deze aanvraag is op 24 december 1999 door de Hoofdingenieur-Directeur van de Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland ontvangen. Bij de brief van 17 februari 2000, kenmerk AWU/2000.2405 is verzocht om aanvulling op de Wvo- en Wwh-aanvraag en op het MER. De gevraagde gegevens zijn op 3 maart 2000, onder nummer 3204 ontvangen.

Inhoudsopgave:

1. Overwegingen
 - 1.1. Algemeen
 - 1.2. Procedure/coördinatie
 - 1.3. MER
 - 1.4. Beleid
 - 1.5. Beoordeling aanvraag en MER
 - 1.6. Te stellen voorschriften
 - 1.7. Ingekomen bedenkingen
2. Slotoverweging
3. Besluit
4. Artikelen
5. Ondertekening
6. Mededelingen
7. Overzicht aan te vragen goedkeuringen en te verrichten meldingen
8. Bijlagen

*1. Overwegingen**1.1. Aanleiding*

DEP heeft het voornemen om uiterlijk medio 2002 een inrichting voor het opwekken van energie door thermische conversie van stapelbare pluimveemest in bedrijf te nemen. Hierbij wordt de bij de verbranding van de mest vrijkomende energie met een relatief hoog rendement omgezet in electriciteit. Bij dit proces komt ook een hoeveelheid warmte vrij die via koelwater op het oppervlaktewater zal worden geloosd. Naast de opwekking van duurzame energie, waardoor een bijdrage wordt geleverd aan een reductie van de fossiele CO₂-emissie is een belangrijk doel het leveren van een bijdrage aan de beperking van het overschot aan pluimveemest in Nederland.

Door de verbranding wordt een maximale concentratie van de in de mest aanwezige mineralen (fosfaat en kalium) verkregen, waarbij reststoffen ontstaan die nuttig kunnen worden afgezet.

De inrichting is geprojecteerd op het industrieterrein Moerdijk, aan de Middenweg te Moerdijk op een perceel aangrenzend aan dat waar de Warmtekrachtcentrale (WKC) van EPZ gevestigd is. De installatie wordt uitgelegd voor een verwerkingscapaciteit van 350.000 ton stapelbare pluimveemest per jaar.

1.2. Procedure/coördinatie

DEP heeft een aanvraag ingevolge de Wvo en Wwh bij Rijkswaterstaat ingediend, ingekomen 24 december 1999, kenmerk 19405. Op 6 december 1999 is de aanvraag voor een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer (Wm) bij Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, gecombineerd met een aanvraag voor een vergunning ingevolge de Wvo bij het Hoogheemraadschap van West-Brabant en een aanvraag voor een vergunning ingevolge de Wvo bij Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland, ontvangen. Bij brief van 17 februari 2000, kenmerk AWU/2000.2405 is verzocht om aanvulling op de Wvo- en Wwh-aanvraag en op het MER. De gevraagde gegevens zijn op 3 maart 2000, onder nummer 3204 ontvangen. Voor de coördinatie draagt de Provincie Noord-Brabant zorg. De Wm- en Wvo-besluiten zijn inhoudelijk op elkaar afgestemd.

Het MER, de vergunningaanvragen en de overige relevante stukken (aanvullingen) hebben van 10 januari 2000 tot en met 7 februari 2000 ter inzage gelegen. Voor de reacties voor wat betreft het MER wordt verwezen naar de overwegingen onder 1.3.2. Bij de publicatie van het MER zijn belangstellenden voor een hoorzitting in de gelegenheid gesteld zich aan te melden bij het bevoegd gezag. Niemand heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt om mondelinge opmerkingen in te brengen.

1.2.1. Tijdelijkheid

Gelet op het gestelde in artikel 7, vierde lid van de Wvo juncto 8.17, tweede lid van de Wet milieubeheer mag en zal de gevraagde beschikking voor tien jaar worden verleend.

1.3. MER

Gelet op het bepaalde in artikel 7.2, eerste lid van de Wet milieubeheer is voor het oprichten van de inrichting een Milieu Effect Rapport (MER) opgesteld. Het MER vormt een integraal onderdeel van de genoemde aanvragen.

De voorgenomen activiteit omvat:

- Aanvoer met (afgedekte) containers.
- Na doorlopen van acceptatieprocedure opslag in het meng- en opslaggebouw.
- Verbranding in een wervelbedoven (bestaande uit één verbrandingslijn met een capaciteit van circa 44 ton/uur) met een nageschakelde droge rookgasreiniging.
- Omzetting van warmte uit de rookgassen in stoom; deze stoom wordt vervolgens benut voor de opwekking van elektriciteit.
- Opslag en afvoer van reststoffen.
- Diverse overige voorzieningen.

In het MER zijn deze aspecten en mogelijke alternatieven en varianten uitgewerkt. Belangrijke punten hierbij zijn:

- De situering van de locatie.
- Het principe van mestverbranding en de gekozen verbrandingstechniek.
- De emissies naar lucht (met name stikstofoxiden).
- Behandeling en nuttige toepassing van reststoffen.
- De wijze van koeling. De variant luchtkoeling vervalt op basis van geluidsproductie en energieverbruik.
- Benutting van bij de verbranding vrijkomende restwarmte en energie.

Met betrekking tot de laatste twee punten wordt verwezen naar het gestelde onder punten 1.3.3 en 1.4. Voor het overige wordt verwezen naar de Wm-vergunning, waarin uitgebreid op deze punten wordt ingegaan.

1.3.1. *Advies Commissie MER*

De Commissie voor de Milieu-effectrapportage heeft bij schrijven van 6 maart 2000, kenmerk 657074 LGM, een *positief* toetsingsadvies over het MER voor de onderhavige activiteit uitgebracht. De Commissie is van oordeel dat: *de 'essentiële informatie in het MER aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming te geven'*. Wel resteert een aantal belangrijke leemten in kennis die de vergunningverlening kunnen bemoeilijken. Dit betreft met name de onzekerheid over de warmtelevering (mede in relatie tot de beperkte koelcapaciteit op het Hollandsch Diep), de onzekerheid over de afzet van reststoffen en de omvang van de emissie van stikstofoxiden naar de lucht.

Ook is nog niet aantoonbaar voldaan aan de randvoorwaarden die de Ministers van LNV, VROM en EZ in hun 'vrijwaringsbrief' van 6 april 1999 aan het project van DEP hebben gesteld. In de uitwerking van haar advies gaat de Commissie in op de relatie tussen de afzet van restwarmte en de locatiekeuze. Verder wordt aangegeven dat in de vergunning een nadere uitwerking kan worden geregeld van de verschillende mogelijkheden van koeling en van de mogelijke effecten van de opwarming van het Hollandsch Diep. Ook kan een en ander op gezette tijden worden geëvalueerd.

1.3.2. *Ingekomen adviezen en opmerkingen over het MER*

- a. De directie Zuid van het Ministerie van LNV, bij schrijven van 14 januari 2000, kenmerk DZ00114/AS/SS.
- b. De Inspectie Milieudienst Zuid van het Ministerie van VROM, bij schrijven van 7 februari 2000, kenmerk 0099978Z/DH/JM.
- c. De Brabantse Milieufederatie, mede namens de andere milieufederaties en de Stichting Natuur en Milieu, bij schrijven van 1 februari 2000, kenmerk LB08.06/u.168.
- d. De Vereniging Milieugroep Moerdijk, bij schrijven van 3 februari 2000, kenmerk Vo/TC-0002.0201/mer/dep.

De opmerkingen, voorzover het Wvo-aspecten betreft, kunnen als volgt worden samengevat:

- a. Gezien het feit dat er een aantal leemten in kennis en informatie bestaan (zoals met betrekking tot de restwarmtebenutting) wordt geadviseerd niet accoord te gaan met de gevraagde milieuvergunning.
- b. Wegkoelen van de restwarmte tegen water uit het Hollandsch Diep is milieuhygiënisch gezien geen gewenste situatie. Verzocht wordt hieromtrent in de (ontwerp-)beschikking duidelijkheid te verschaffen.

- c. Niet duidelijk is wat de Stichting DEP gaat ondernemen om het risico tegen te gaan van overschrijding van de norm voor opwarming van het Hollandsch Diep met 0,055 °C samen met andere warmtelozingen vanuit het industrieterrein Moerdijk.
- d. De beschikbare koelcapaciteit op het Hollandsch Diep is door de huidige gevestigde bedrijven al geheel verbruikt. Hoe DEP de aanvullende capaciteit denkt te kunnen benutten is niet duidelijk.

1.3.3. *Reactie op ingekomen advies en op opmerkingen*

Benutting van restwarmte en daarmee vermindering van de lozing van warmte met het koelwater op het Hollandsch Diep wordt dezerzijds als zeer belangrijk gezien.

De initiatiefnemer is op dit punt in het kader van de beoordeling van de aanvaardbaarheid van het MER en de ontvankelijkheid van de aanvraag om een nadere toelichting gevraagd. In de verstrekte aanvullende informatie, welke ook aan de bovengenoemde insprekers ter commentaar is gezonden, wordt aangegeven hoe met de koelwaterlozing wordt omgegaan indien er onvoldoende koelcapaciteit beschikbaar is. De DEP-installatie zal in doorzet worden verminderd of worden afgezet; zo mogelijk wordt een contract met EPZ gesloten om gebruik te mogen maken van de koeltoren van de WKC Moerdijk. In artikel 4 van deze beschikking is hieraan invulling gegeven.

Voor wat betreft benutting van de vrijkomende restwarmte moet geconstateerd worden dat er hiertoe momenteel geen concrete mogelijkheden aanwezig zijn.

In deze beschikking zal worden voorgeschreven dat het bedrijf hiertoe onderzoek dient te verrichten. Op dit punt zal ook aansluiting worden gezocht bij de voorschriften in de Wm-vergunning.

Verder zal dezerzijds langs bestuurlijke weg actie worden ondernomen om binnen afzienbare tijd te komen tot mogelijkheden voor benutting van op het industrieterrein vrijkomende restwarmte.

1.3.4. *Evaluatieprogramma*

In artikel 7.39 van de Wet milieubeheer is voor het bevoegd gezag de verplichting opgenomen een evaluatieonderzoek uit te voeren. In dat evaluatieonderzoek dienen de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit te worden onderzocht alsmede de leemten in kennis.

Ingevolge het Besluit milieuverlaglegging dient vergunninghouder eenmaal per jaar verslag te doen van de zorg voor het milieu in de vorm van een milieujaarverslag.

De elementen en gegevens die benodigd zijn tot het uitvoeren van die verplichting omvatten de meeste informatie die noodzakelijk is voor een evaluatieonderzoek in het kader van het MER. De gegevens die in voorschrift 7 worden gevraagd dienen hiertoe als basis voor de onderhavige lozing.

Daarnaast is voor de geconstateerde leemte in kennis met betrekking tot restwarmtebenutting in voorschrift 6 de verplichting opgenomen te rapporteren over mogelijkheden tot een verbeterde benutting van de opgewekte warmte.

Voor het overige wordt hier verwezen naar het gestelde in de Wm-vergunning.

1.4. *Beleid ten aanzien van koelwater en restwarmte*

In de Derde Nota Waterhuishouding (NW-3) en het Beheersplan voor de Rijkswateren I zijn de locaties weergegeven waar speciale waterkwaliteitsdoelstellingen gelden. Voor wat betreft het Hollandsch Diep geldt als streefbeeld 'water voor karperachtigen'.

Voor wat betreft de lozing van koelwater is in het Beheersplan voor de Rijkswateren II (programma voor het beheer in de periode 1997 t/m 2000) aangegeven dat de koelcapaciteit van het Hollandsch Diep bij maatgevende lage afvoer van de Rijn bij Lobith volledig is benut. Uitgangspunten hierbij zijn:

- De geldende waterkwaliteitsdoelstellingen.
- De normstelling met betrekking tot koelwaterlozingen (de zogenaamde ABK-richtlijnen, opgenomen in het IMP-water 1980-1984).
- De maximaal vergunde warmtelozingen op het Hollandsch Diep.

Op basis van deze uitgangspunten blijkt dat de beschikbare koelcapaciteit circa 1000 MW bedraagt bij een Bovenrijnafvoer te Lobith van 1125 m³/sec.

Maatgevend is met name de waterkwaliteitsnorm van maximaal 1 °C opwarming aan de noordoever van het Hollandsch Diep.

Bovenstaande houdt in dat doorstroomkoeling niet in alle omstandigheden toelaatbaar is. Gebruik van koeltorens (of afschakelen van de installatie, zoals DEP in de aanvraag aangeeft) is, zeker in bepaalde perioden van het jaar, een vereiste.

Tot slot kan worden opgemerkt dat ook vanuit energiebeleid het streven gericht is op vermindering van warmtelozingen. Immers lozing van warmte betekent lozing van energie en dus ook van CO₂ restwarmtebenutting dient dan ook - waar mogelijk - te worden toegepast. In de Wm-vergunning wordt op dit punt nader ingegaan.

1.5. *Beoordeling aanvraag en MER*

Hieronder wordt aangegeven hoe de aanvraag, inclusief het MER, zich verhoudt tot het waterkwaliteitsbeleid en wordt een onderbouwing gegeven van de te stellen voorschriften.

- *Koelwater en restwarmte/energie*

DEP zal met de warmte die vrijkomt bij de verbranding in eerste instantie alleen electriciteit opwekken. De warmte zal vooralsnog niet worden benut voor stoomleverantie of op een andere wijze worden benut. Dit houdt in dat tweederde van de geproduceerde warmte zal worden weggekoeld tegen oppervlaktewater. Bij een betere warmtebenutting zou tot drievierde van de vrijkomende warmte kunnen worden benut. Het standpunt, zoals verwoord in de Wm-vergunning, van de Provincie Noord-Brabant dat een geringere warmtebenutting en het dus op inefficiënte wijze produceren van duurzame energie in principe ongewenst is, wordt dezerzijds onderschreven.

Na niet doorgaan van een tuinbouwgebied nabij Cromstrijen, biedt het voornemen een dergelijk gebied te realiseren nabij Zevenbergsche Hoek op termijn perspectief om warmte af te zetten. Mogelijk dat er op termijn op het industrieterrein Moerdijk zelf (bijv. verwerking van (bagger)slib) ook mogelijkheden ontstaan om restwarmte af te zetten.

Met betrekking tot de lozing van koelwater in relatie tot de beschikbare koelcapaciteit kan nog het volgende worden opgemerkt. In het kader van de voorgenomen vestiging van de WKC van EPZ zijn destijds computerberekeningen uitgevoerd op dit punt.

In het betreffende MER zijn de resultaten opgenomen. Mede op basis van deze berekeningen is de koeltoren van de WKC ontworpen en zijn in de Wvo-vergunning voorschriften opgenomen over het gebruik van deze koeltoren. Recenter zijn nieuwe berekeningen uitgevoerd in het kader van het voornemen om te komen tot een ander spuiregime van de Haringvlietstuizen en eveneens in het kader van het voornemen tot de aanleg van een baggerdepot in het Hollandsch Diep.

Voor beide projecten zijn MER's opgesteld. Conclusies zijn dat deze projecten slechts zeer beperkte gevolgen zullen hebben voor de beschikbare koelcapaciteit.

In het MER van DEP (en de aanvulling op de aanvraag en het MER) wordt ingegaan op de invloed van de warmtelozing van de DEP (65 MW bij doorstroomkoeling). Uitgaande van een lineaire extrapolatie stelt DEP dat de maximale invloed ten gevolge van de DEP-lozing aan de opwarming aan de noordoever circa 0,055 °C zal bedragen. Dezerzijds wordt een lineaire extrapolatie een niet geheel juiste benadering geacht. Wel is de verwachting dat de invloed van de warmtelozing op zich aan de noordoever niet of nauwelijks meetbaar zal zijn. Daarnaast kan opgemerkt worden dat in de berekeningen uit is gegaan van de maximaal vergunde warmtelozingen van de verschillende bedrijven op het industrieterrein. In de praktijk zal zich een dergelijke situatie (alle bedrijven lozen de maximaal vergunde hoeveelheid) niet voordoen. Deze verwachting is gebaseerd op de ervaringen tot nu toe en op de maatregelen die door bedrijven getroffen zijn om de warmtelozingen te beperken. Verder heeft DEP aangegeven dat in perioden van beperkte koelcapaciteit de mogelijkheid bestaat de warmte af te voeren via de koeltoren van de WKC dan wel de installatie af te schakelen.

1.6 Te stellen voorschriften

- *Koelwater en restwarmte*

Ten tijde van het verlenen van deze beschikking bestond nog geen duidelijkheid of gebruik kan worden gemaakt van de koeltoren van de WKC van EPZ. In deze beschikking wordt er evenwel van uitgegaan dat deze mogelijkheid er zal komen. Voorgeschreven zal worden dat - indien de WKC van EPZ op basis van de voorschriften in de aan haar verleende Wvo-vergunning op koeltorenbedrijf dient over te schakelen - de DEP, indien er geloosd wordt, het koelwater uitsluitend mag lozen via lozingspunt 2 dat aansluit op de koeltoren. Dit houdt tevens in dat indien DEP geen gebruik kan maken van de koeltoren de DEP de installatie dient af te schakelen, zoals aangegeven in de aanvraag.

Daarnaast wordt van vergunninghouder verlangd onderzoek te verrichten naar een vermindering van de met het koelwater te lozen hoeveelheid warmte. Dit onderzoek kan onderdeel vormen van het in de Wm-vergunning voorgeschreven onderzoek op het gebied van energie en restwarmte.

- *Hemelwater, drainagewater*

In de aanvraag (punt 9 van de Wvo-aanvraag Rijkswaterstaat) is aangegeven dat naast de lozing van koelwater tevens sprake is van de lozing van schoon hemelwater van daken en schoon drainagewater (totaal circa 6.000 m³/jaar). Deze stromen worden via afzonderlijke lozingspunten op de Westelijke Insteekhaven geloosd. Aangezien de lozing van dergelijke 'schone' stromen niet vergunningsplichtig is op basis van de Wvo, worden deze stromen niet in deze beschikking meegenomen.

- *Rioleringsstelsel*

Ten tijde van de aanvraag lag het definitieve ontwerp van het rioleringsstelsel (inclusief constructie van inlaat- en lozingspunten, alsmede situering van meetpunten) nog niet vast. Een dergelijk ontwerp wordt bij nieuwbouw eerst in een later stadium gemaakt. In deze beschikking zal daarom worden voorgeschreven dat vergunninghouder een dergelijk ontwerp tijdig aan de waterbeheerder dient te overleggen.

In dit ontwerp dient tevens aangegeven te worden hoe voorkomen wordt dat bij calamiteiten verontreinigd (blus)water naar het Hollandsch Diep dan wel de Westelijke Insteekhaven wordt geloosd.

- *Overige afvalwaterstromen*

Andere afvalwaterstromen dan de hierboven bedoelde koel, hemel- en drainwaterstromen, worden afgevoerd naar een rioleringsstelsel (vuilwaterriool) in beheer bij het Hoogheemraadschap West-Brabant.

1.7. *Ingekomen bedenkingen*

Aanvragen, de ontwerp-besluiten en de bijbehorende stukken hebben vanaf 19 juni 2000 tot en met 17 juli 2000 ter inzage gelegen.

Naar aanleiding hiervan zijn bedenkingen ingebracht door:

1. De Brabantse Milieufederatie bij schrijven van 14 juli 2000, kenmerk Mo 07/u.696, aangevuld bij schrijven van 14 september 2000, nr. Mo 07/u.830;
2. De Vereniging Milieugroep Moerdijk, bij schrijven van 15 juli 2000, kenmerk Vo/TC-0007.1501/mer/dep.
3. De gemeente Moerdijk bij schrijven van 11 juli 2000, kenmerk Milieu.
4. De Inspectie Milieudienst Zuid van het Directoraat-Generaal Milieubeheer van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, bij schrijven van 5 juli 2000, kenmerk 0099978Z/DH/MdB.

Tevens is, bij schrijven van 6 juli 2000, kenmerk DZ 002054/AS/AK, een reactie ontvangen van de Directie Zuid van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij waarin wordt aangegeven dat het Ministerie akkoord gaat met de ontwerp-beschikkingen en de aangegeven voorwaarden.

Bovendien heeft de Stichting D.E.P. bij brief van 11 september 2000 een reactie gegeven op de ingekomen bedenkingen.

De bedenkingen laten zich, voorzover het aspecten betreft in relatie tot de ontwerp-beschikking krachtens de Wvo/Wwh, als volgt samenvatten.

Ad 1. In de ontwerp-vergunning wordt uitgegaan van de gedachte warmte pas op termijn te benutten, hetgeen betekent dat vooralsnog koelwater zal worden geloosd op het Hollandsch Diep. Onduidelijk is in hoeverre hierbij een grenswaarde wordt gehanteerd of dat er ook een streefwaarde bestaat voor lozingen respectievelijk temperatuur van het Hollandsch Diep. De vrees bestaat dat er sprake is van normopvulling.

Verder wordt in de voorschriften voor de warmtelozing geen rekening gehouden met fluctuaties in het debiet. Tevens wordt voorgesteld te verplichten dat een contract voor het gebruik van de koeltoren moet zijn afgesloten met de EPZ, conform het gestelde in de aanvraag.

- Ad 2. Niet duidelijk is hoe het voorschrift met betrekking tot de koelwaterlozing kan worden gehandhaafd. Verder wordt gesteld dat er op het Hollandsch Diep geen lozingscapaciteit beschikbaar is voor deze warmtelozing. De vrees bestaat dat de vastgelegde waarden straks worden overschreden in een gebied wat al veel botulisme, vervuiling en problemen kent.
Verzocht wordt daarom de ontwerp-beschikking te vernietigen.
- Ad 3. De ontwerp-vergunningen (Wm en Wvo) gaan uit vanuit de gedachte warmte pas op termijn te benutten, terwijl dit een randvoorwaarde is. Overigens wordt in de reacties op dit punt met name naar het Plan van Aanpak genoemd in de Wm-vergunning verwezen.

Reactie naar aanleiding van Ad 1 en Ad 2:

In aanvulling op het in de overwegingen onder 1.4 beschreven beleid ten aanzien van koelwater kan het volgende worden opgemerkt.

In de Vierde Nota Waterhuishouding zijn normen opgenomen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Er zijn normen voor de minimum kwaliteit op korte termijn, uitgedrukt als het 'maximaal toelaatbare risico' (MTR) en de streefwaarde op lange termijn. Deze laatste is gebaseerd op het verwaarloosbaar risico (VR). De MTR komt in de plaats van de in het verleden gehanteerde grenswaarde. Voor de parameter temperatuur is uitsluitend een MTR-waarde vastgesteld en wel 25 °C. Alleen voor de Grensmaas is een doelstelling voor zalmachtigen opgenomen, waarvoor een temperatuur van 21,5 °C is gesteld.

De oppervlaktewateren langs de Zuidrand van het beheersgebied van de directie Zuid-Holland (Haringvliet, Hollandsch Diep en Arner) zijn van belang als trekroute voor zalmachtigen. Ook is de Zuidrand van belang als paai- en opgroeigebied voor een aantal andere vissoorten. Deze belangen zullen met het verder openzetten van de Haringvlietluizen in de toekomst alleen maar toenemen. In dit verband zal onder andere een monitoringsprogramma naar de invloed op de visstand worden uitgevoerd. De uitkomsten hiervan kunnen in de toekomst mogelijk aanleiding zijn het beleid en de normstelling ten aanzien van warmtelozingen op de Zuidrand te herzien.

Voor wat betreft het Hollandsch Diep geldt, zoals aangegeven onder 1.4, ook een norm van 1 °C opwarming aan de noordoever en wel ter plaatse van de overgang van de noordelijke ondiepe oeverzone naar het open water. Deze norm is specifiek gesteld in verband met het voorkomen van botulisme. De beschikbare koelcapaciteit op het Hollandsch Diep wordt bepaald door deze norm en de afvoer van de Rijn. Hoe groter deze afvoer hoe groter de beschikbare koelcapaciteit. Uit berekeningen in verband met de voorgenomen vestiging van de warmtekrachtcentrale van EPZ is destijds gebleken dat de beschikbare koelcapaciteit, uitgaande van de reeds vergunde warmtelozingen, volledig is benut bij een Rijnafoer van 1125 m/sec en minder. In die omstandigheden is doorstroomkoeling voor nieuwe situaties dus niet meer toelaatbaar. In de aan EPZ verleende Wvo-vergunning zijn dienovereenkomstig voorschriften opgenomen.

Voor wat betreft de aanpak van emissies wordt in het waterkwaliteitsbeleid de lozing van warmte gerekend tot 'overige verontreinigingen'. Hiervoor wordt de zogenaamde waterkwaliteitsaanpak gevolgd. Dit houdt in dat de toelaatbaarheid van lozingen en te nemen maatregelen afhankelijk is van de nagestreefde milieukwaliteitsnormen. Een zekere mate van opvulling van normen is daarbij voor warmte niet uitgesloten. Voor nieuwe warmtelozingen leidt dit tot de volgende aanpak.

Voorop staat een preventieve benadering. Door hergebruik van warmte en warmte-integratie dient de afvoer van warmte naar de omgeving (water of lucht) zoveel mogelijk te worden beperkt. Hieronder valt onder andere doorlevering van warmte aan derden. Helaas is deze optie vooralsnog niet mogelijk gebleken. Vervolgens dient bij het ontwerp de meest optimale wijze van koeling bepaald te worden. In het MER wordt hierop voldoende ingegaan. Zowel aan luchtkoeling als aan het gebruik van koeltorens kleven divers bezwaren vanuit milieu- en economisch oogpunt.

Een oplossing zoals bij de warmtekrachtcentrale van EPZ waarbij in bepaalde omstandigheden gebruik wordt gemaakt van een koeltoren is een oplossing welke past binnen het waterkwaliteitsbeleid voor warmtelozingen.

Het gebruik maken van bestaande voorzieningen van derden is een goede optie.

Vandaar dat de keuze van DEP om zo mogelijk de koeltoren van EPZ te gebruiken wordt onderschreven. De ontwerp-beschikking biedt deze mogelijkheid. In dat geval loost DEP geen koelwater, maar EPZ. De warmtelozing van EPZ zal niet toenemen.

De aan EPZ verleende Wvo-vergunning biedt hiertoe in principe de mogelijkheid.

Ook met de situatie dat DEP geen gebruik kan maken van de koeltoren van EPZ (geen contract) is ondervangen in de ontwerp-beschikking. DEP mag dan, op basis van dezelfde voorschriften als gesteld aan het gebruik van de koeltoren in de aan EPZ verleende Wvo-vergunning, geen koelwater lozen.

Deze voorschriften zijn goed handhaafbaar. De temperatuur van het ingenomen en te lozen koelwater zijn te meten. Gegevens over de afvoer van de Rijn te Lobith worden on-line door Rijkswaterstaat gemeten. Deze gegevens zijn door derden in principe direct opvraagbaar.

Reactie naar aanleiding van Ad 1 en 4: Restwarmtebenutting wordt ook dezerzijds als belangrijke randvoorwaarde gezien. Daarom is ook in de Wvo-vergunning een voorschrift met dat doel opgenomen. Zoals blijkt uit de aanvullende reactie van DEP van 11 september 2000 zal DEP alles in het werk stellen om de restwarmte te benutten. Primair is restwarmtebenutting echter een Wm-aangelegenheid. In de Wm-vergunning wordt nader op dit punt ingegaan.

Gelet op bovenstaande en het gestelde in overweging 1.4 bieden de voorschriften in de ontwerp-beschikking voldoende waarborgen. Aanpassing van deze voorschriften naar aanleiding van de ingekomen bedenkingen wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

2. *Slotoverweging*

Gelet op het vorenoverwogene inzake deze aanvraag bestaan er geen overwegende bezwaren, vanuit krachtens de Wvo te beschermen belangen, tegen het onder voorwaarden verlenen van de gevraagde vergunning.

De procedure met betrekking tot de aanvraag om vergunning heeft plaatsgevonden conform het gestelde in de Algemene wet bestuursrecht.

3. *Besluit*

Gelet op de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, het Uitvoeringsbesluit verontreiniging rijkswateren, het Besluit van 4 november 1983, houdende aanwijzing van soorten van inrichtingen als bedoeld in artikel 1, tweede lid en artikel 31, vierde lid, van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 26 november 1990, de Wet op de waterhuishouding, de Wet milieubeheer en de Algemene wet bestuursrecht.

BESLUIT:

- I. Aan de Stichting Duurzame Energieproductie Pluimveehouderij (DEP) te Nuenen, verder genoemd 'de vergunninghouder', vergunning ingevolge de Wvo te verlenen tot 10 jaar na het van kracht worden van deze beschikking van de installatie voor het lozen van afvalwater op het Hollandsch Diep via de riolering van de WKC Moerdijk ten behoeve van een inrichting voor het opwekken van energie door thermische conversie van stapelbare pluimveemest, gelegen aan de Middenweg te Moerdijk, onder de volgende voorwaarden.
- II. Aan de Stichting Duurzame Energieproductie Pluimveehouderij (DEP) te Nuenen, verder genoemd 'de vergunninghouder', vergunning ingevolge de Wwh te verlenen voor het onttrekken van water aan de Westelijke Insteekhaven, c.q. lozen van water op het Hollandsch Diep via het riool van de WKC Moerdijk, ten behoeve van de onder I bedoelde inrichting onder de volgende voorwaarden.

4. ARTIKELEN

*Artikel 1
Begripsbepaling*

In deze vergunning wordt verstaan onder:

1. 'De waterbeheerder': de Hoofdingenieur-Directeur van de Rijkswaterstaat in de directie Zuid-Holland (adres: Boompjes 200, Postbus 556, 3000 AN Rotterdam, telefax (010) 433 02 18).
2. 'Het werk': de voorzieningen die zijn aangelegd en/of worden gebruikt voor de lozing van (afval)water, alsmede de onttrekking van oppervlaktewater.
3. 'Afvalwater': het krachtens deze vergunning te lozen water verontreinigd met afval-, schadelijke - of verontreinigende stoffen als bedoeld in artikel 1, lid 1, Wvo.
4. 'Vrij beschikbaar chloor': het gehalte aan vrij beschikbaar chloor is de som van de gehalten aan opgelost hypochlorig zuur, hypochlorietion en chloorgas, uitgedrukt in mg/l actief chloor (NEN 6480).
5. 'Een ongewoon voorval': een ongewoon voorval waardoor nadelige gevolgen voor het oppervlaktewater zijn ontstaan of dreigen te ontstaan (hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer).
6. 'Lozingspunt 1': de plaats in de riolering ter hoogte van het aansluitpunt met de riolering ten behoeve van de lozing van afvalwater op het Hollandsch Diep van de WKC, waar de voorzieningen zijn aangebracht voor de bemonstering van het te lozen koelwater.
7. 'Lozingspunt 2': de plaats in de riolering ter hoogte van het aansluitpunt met de koelwaterleiding naar de koeltoren van de WKC, waar de voorzieningen zijn aangebracht voor de bemonstering van het te lozen koelwater.
8. 'Bovenrijnafvoer': de afvoer van de Rijn gemeten te Lobith om 08.00 uur.
9. 'WKC': de warmtekrachtcentrale Moerdijk van de N.V. EPZ.

Artikel 2 *Afvalwaterstromen*

1. Krachtens deze vergunning mag uitsluitend afvalwater, zijnde niet anders dan thermisch verontreinigd koelwater, worden geloosd via:
 - a. lozingspunt 1 op de riolering van de WKC als bedoeld in artikel 1, zesde lid en vervolgens op het Hollandsch Diep;
 - b. lozingspunt 2 op de riolering van de WKC als bedoeld in artikel 1, zevende lid.
2. De ligging van de in het vorige lid genoemde lozingspunten is globaal aangegeven in bijlage I bij deze vergunning.
3. Het ontwerp van het aan te leggen rioleringsstelsel dient uiterlijk één maand voor ingebruikname aan de waterbeheerder te worden overgelegd.
4. Het in lid 3 bedoelde ontwerp dient tenminste de volgende gegevens te omvatten:
 - Een berekening van de capaciteit van het rioleringsstelsel.
 - Een gedetailleerde tekening van dit stelsel met daarop aangegeven de locatie van de meet- en lozingspunten.
 - De voorziening die wordt getroffen om te voorkomen dat in geval van calamiteiten ander afvalwater dan niet door de bedrijfsvoering verontreinigd hemelwater via het daarvoor bestemde rioleringsstelsel op de Westelijke Insteekhaven wordt geloosd.
 - De exacte situering, het ontwerp en de constructie van het inlaatwerk.
5. Vergunninghouder dient uiterlijk 2 weken voordat voor de eerste maal water wordt onttrokken en/of geloosd zal worden, dit schriftelijk aan de waterbeheerder te melden.

Artikel 3 *Onttrekking*

1. Krachtens deze vergunning mag maximaal 7.970 m³/uur oppervlaktewater ten behoeve van koeldoeleinden aan de Westelijke Insteekhaven worden onttrokken.
2. De ligging van de in het vorige lid genoemde onttrekkingspunt is globaal aangegeven in bijlage I bij deze vergunning.

Artikel 4 *Lozingseisen koelwater*

1. De totale hoeveelheid te lozen koelwater mag niet meer bedragen dan 7.970 m³/uur.
2. De totale met het koelwater te lozen hoeveelheid warmte mag de waarde van 65 MWth niet overschrijden.
3. In het te lozen koelwater mogen de onderstaande waarden van genoemde parameters, gemeten op lozingspunten 1 of 2, niet worden overschreden:
 - temperatuur (T): maximaal 30 °C;
 - temperatuurstijging (dT): maximaal 7 °C bij een inlaattemperatuur van 23 °C tot maximaal 15 °C bij een inlaattemperatuur van 0 °C met daartussen een geleidelijke overgang, een en ander zoals aangegeven in de bij deze beschikking behorende bijlage II.

4. In afwijking van het gestelde in lid 3 mag ten tijde van de in artikel 5, lid 1 bedoelde temperatuurschokmethode de temperatuur van het te lozen koelwater maximaal 42 °C bedragen.
5. In de volgende situaties mag het koelwater niet via lozingspunt 1 worden geloosd:
 - 24 uur nadat de Bovenrijnafvoer te Lobith de waarde van 1.850 m³/sec heeft overschreden en de temperatuur van het ingenomen water, gemiddeld over de afgelopen 24 uur, 19 °C of hoger is en de verwachting dat de Bovenrijnafvoer de komende 24 uur de waarde van 1750 m³/sec zal overschrijden;
 - wanneer op lozingspunt 1 niet voldaan kan worden aan de maximale lozingstemperatuur van 30 °C.In deze gevallen dient de lozing plaats te vinden via lozingspunt 2 dan wel dient de installatie te worden afgeschakeld.

Artikel 5 *Koelwaterbehandeling*

1. Om aangroei in het koelwatersysteem te bestrijden dient de zogenaamde 'temperatuurschokmethode' te worden toegepast.
Het tijdstip waarop deze methode zal worden toegepast dient uiterlijk 24 uur tevoren schriftelijk aan de waterbeheerder te worden gemeld.
2. Wijzigingen in de toe te passen methode van 'temperatuurschok' behoeven de voorafgaande goedkeuring van de waterbeheerder.
3. Indien uit onderzoek blijkt dat de in lid 1 beschreven methode ter bestrijding van aangroei niet afdoende is, mag, in aanvulling op deze methode, alsnog overgegaan worden tot chlorering van het koelwater zodanig dat het gehalte aan vrij beschikbaar chloor op het lozingspunt 1 niet meer bedraagt dan 0,2 mg FO/l.
4. De duur van de in lid 3 bedoelde chlorering behoeft de voorafgaande goedkeuring van de waterbeheerder.
5. In het in lid 3 bedoelde geval dient vergunninghouder onderzoek te verrichten naar de toepassing van alternatieve methoden van aangroeibestrijding.
6. Het in lid 5 bedoelde onderzoek behoeft de goedkeuring van de waterbeheerder en behoeft in overleg met deze te worden opgezet.
Vergunninghouder dient binnen één maand na afronding van het onderzoek schriftelijk te rapporteren aan de waterbeheerder over de resultaten van dit onderzoek.

Artikel 6 *Onderzoek*

1. Vergunninghouder dient gedurende een periode van 5 jaar na het van kracht worden van de vergunning onderzoek te verrichten gericht op vermindering van de met het koelwater te lozen hoeveelheid warmte, bijvoorbeeld door benutting van de hoeveelheid restwarmte.
2. Over de voortgang van het in het eerste lid bedoelde onderzoek dient jaarlijks in het Milieujaarverslag te worden gerapporteerd.
3. Uiterlijk 3 maanden na afronding van het bovengenoemde onderzoek dient over het onderzoek een eindrapportage bij de waterbeheerder te worden ingediend.

Artikel 7
Meten en registreren

1. Het te lozen koelwater dient te allen tijde kunnen worden onderworpen aan continue debietmeting (met registratie, integratie) en bemonstering ter verzameling van representatieve steekmonsters.
2. Jaarlijks dient van lozingspunten 1 en 2, binnen 2 maanden na afloop van het betreffende jaar betrekking hebbende gegevens over de in artikelen 3, 4 en 5 genoemde parameters.
3. De wijze en frequentie van het te verrichten onderzoek door de vergunninghouder, alsmede de wijze van rapporteren, behoeven de schriftelijke goedkeuring van de waterbeheerder.
4. Ontwerp, constructie en plaats van de meet- en bemonsteringsvoorzieningen, alsmede wijzigingen daarin, behoeven de schriftelijke goedkeuring van de waterbeheerder.
5. Een voorstel voor uitvoering van het in lid 1 t/m lid 4 gestelde dient binnen 2 maanden voordat voor de eerste maal wordt geloosd ter goedkeuring bij de waterbeheerder te zijn ingediend.

Artikel 8
Ongewone voorvallen

1. Indien als gevolg van een ongewoon voorval nadelige gevolgen voor het oppervlaktewater zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, dient de vergunninghouder onmiddellijk maatregelen te treffen, teneinde een nadelige beïnvloeding van de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater zoveel mogelijk te voorkomen, of te beperken en/of ongedaan te maken.
2. Van een dergelijk ongewoon voorval dient de vergunninghouder onmiddellijk de waterbeheerder in kennis te stellen. De informatie dient te bevatten (zie Wet milieubeheer, artikel 17.2, tweede lid onder a. t/m d.):
 - De oorzaken van het voorval en de omstandigheden waaronder het voorval zich heeft voorgedaan.
 - De tengevolge van het voorval vrijgekomen stoffen, alsmede hun eigenschappen.
 - Andere gegevens die van belang zijn om de aard en de ernst van de gevolgen voor het oppervlaktewater van het voorval te kunnen beoordelen.
 - De maatregelen die zijn genomen of worden overwogen om de gevolgen van het voorval te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.
3. Binnen drie maanden na een dergelijk ongewoon voorval dient de vergunninghouder aan de waterbeheerder gegevens over de maatregelen te verstrekken die worden overwogen om te voorkomen dat een zodanig voorval zich nogmaals kan voordoen (zie artikel 17.2, tweede lid onder e., Wet milieubeheer).

Artikel 9
Contactpersoon

De vergunninghouder is verplicht één of meer personen aan te wijzen die in het bijzonder belast is (zijn) met het toezicht op de naleving van het bij deze vergunning bepaalde of bevolene.

Wijzigingen hierin deelt de vergunninghouder binnen veertien dagen mee, onder vermelding van de naam, het adres en het telefoonnummer van degene(n) die door of vanwege hem is (zijn) aangewezen.

5. *Ondertekening.*

DE STAATSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens deze,
DE HOOFDINGENIEUR-DIRECTEUR,
namens deze,
het hoofd Vergunningen Waterkwaliteit,

GETEKEND

drs. H.J.M. Hoozemans.

6. *Mededelingen*

A. *Beroep*

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunt u tegen het besluit berustend op de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt, beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Het beroepschrift dient te zijn ondertekend en dient tenminste te bevatten:

- uw naam en adres;
- de dagtekening;
- vermelding van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen en zo mogelijk datum en kenmerk van het besluit;
- een opgave van de redenen waarom u zich met het besluit niet kunt verenigen.

Tevens dient ten behoeve van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zo mogelijk een afschrift van het besluit waartegen het beroep is gericht te worden overgelegd.

Tegen het besluit berustend op de Wet op de waterhuishouding staat, ingevolge artikel 44 van deze wet, tot het einde van de termijn van terinzagelegging beroep open bij de arrondissementsrechtbank voor belanghebbenden.

Gelijktijdig met of na indiening van het beroepschrift kunt u, bij een spoedeisend belang, een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. Een zodanig verzoek dient te worden gericht tot de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State en kan worden gezonden aan het hierboven vermelde adres.

Zowel in verband met de behandeling van het beroep als in verband met het verzoek om voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Omtrent de hoogte daarvan, de wijze waarop en de termijn waarbinnen u dit dient te betalen krijgt u na indiening van het beroep c.q. het verzoek om voorlopige voorziening bericht van de Raad van State.

Voor nadere inlichtingen over de hoogte van het bedrag kunt u zich wenden tot de Raad van State voornoemd (telefoon: (070) 426 44 26).

B. *Schade*

Het hebben van deze vergunning ontslaat de houder niet van de verplichting om de redelijkerwijs mogelijke maatregelen te treffen teneinde te voorkomen dat derden of de Staat tengevolge van het gebruikmaken van de vergunning schade lijden.

C. *Nadeel*

Voor het geval de vergunninghouder door het wijzigen of intrekken van haar vergunning onevenredig financieel nadeel lijdt, zal op diens verzoek worden gezien of er op basis van het door de waterbeheerder gehanteerde stelsel van nadeelcompensatie aanleiding is voor een gehele of gedeeltelijke tegemoetkoming in dit nadeel.

- D. Voorgenomen wijzigingen (artikel 8.19 Wet milieubeheer)
1. Voorgenomen wijzigingen die tot gevolg zullen hebben dat de feitelijke situatie niet meer door de ten behoeve van de vergunningverlening overgelegde beschrijvingen en/of tekeningen correct worden weergegeven, moeten aan de waterbeheerder worden gemeld.
 2. De waterbeheerder zal een melding als bedoeld in het eerste lid vervolgens beoordelen op grond van het vermelde in artikel 8.19 tweede lid e.v. van de Wet milieubeheer. (De wet vermeldt dat de wijziging niet mag leiden tot andere of in omvang grotere nadelige gevolgen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater dan de lozing reeds mag veroorzaken conform de vergunning. Ik adviseer om minimaal zes weken voor het tijdstip waarop de voorgenomen verandering is gepland dit te melden. De vergunninghouder dient mede te delen wanneer de wijzigingen ingaan en welke gevolgen voor het oppervlaktewater van de wijziging mogen worden verwacht).
- E. De genoemde termijn van 8 weken in artikel 4:13 lid 2
Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op de in de voorschriften genoemde goedkeuringen of afkeuringen door de waterbeheerder, tenzij in de voorschriften anders is gesteld.
- F. Vergunninghouderschap
Verzocht wordt om de waterbeheerder vooraf te informeren over wijzigingen in de eigendomsstructuur met betrekking tot de vergunde lozingssituatie.
- G. Een afschrift van de beschikking wordt gezonden aan:
- * De Inspecteur Milieudienst Zuid-West
 - * Het College van Burgemeester en Wethouders van Moerdijk te Zevenbergen
 - * Het RIZA
 - * Het Hoofdkantoor van de Waterstaat
 - * Het Hoofd van het Bureau Verontreinigingsheffing Rijkswateren
 - * De Provincie Noord-Brabant
7. *Bijlagen*
Bijlage I	Overzichtstekening.
Bijlage II	Maximale toelaatbare temperatuurstijging in het koelsysteem.
Bijlage III	Toelichting op Besluit.

Bijlage I: Behorende bij de beschikking van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat van heden, nr. AWU/2000.12643 I.

Overzichtstekening.

Bijlage II: Behorende bij de beschikking van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat van heden, nr. AWU/2000.12643 I.

Maximale toelaatbare temperatuurstijging in het koelsysteem.

T_a	T_{sm}	T_{lm}
0	15	15
1	15	16
2	15	17
3	14	17
4	13	17
5	12	17
6	11	17
7	10	17
8	9	17
9	8	17
10	7	17

T_a : Temperatuur van het voor koeldoeleinden ingenomen oppervlaktewater (in °C).

T_{sm} : Temperatuurverschil tussen het geloosde koelwater en het voor koeldoeleinden ingenomen oppervlaktewater (in °C).

T_{lm} : Maximale temperatuur geloosde koelwater (in °C).

Bijlage III: Behorende bij de beschikking van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat van heden, nr. AWU/2000.12643 I.

Toelichting op het Besluit:

- a. De volgende onderdelen betreffen uitsluitend de vergunning krachtens de Wet op de Waterhuishouding:
 - In het dictum genoemd onder II.
 - Artikel 3.
- b. De volgende onderdelen betreffen uitsluitend de vergunning krachtens de Wet verontreiniging oppervlaktewateren:
 - Artikel 4, tweede lid tot en met vijfde lid.
 - Artikel 5.
 - Artikel 6.
 - Artikel 8.
- c. De niet onder a. en b. genoemde vergunningsonderdelen betreffen zowel de vergunning krachtens de Wet op de waterhuishouding als de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.